

Minister Rozwoju,
Pracy i Technologii

Data: 29 października 2020
Znak sprawy: DM-II.7420.39.2020

Sz.P.

Marlena Małąg

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

Dotyczy: Stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich i Komisji Ekspertów ds. Przeciwdziałania Bezdomności przy Rzeczniku Praw Obywatelskich – istotne problemy w obszarze przeciwdziałania bezdomności i wsparcia osób w kryzysie bezdomności, wymagające inicjatywy ze strony organów władzy publicznej.

Szanowna Pani Minister,

Rzecznik Praw Obywatelskich, pismem z dnia 15 października 2020 r., przekazał swoje oraz działającej przy Rzeczniku Praw Obywatelskich Komisji Ekspertów, stanowisko dotyczące problemu bezdomności oraz potrzeby podjęcia stosownych działań mających na celu efektywną walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zauważyć należy, że większość poruszonych w ww. stanowiskach postulatów leży we właściwości ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i rodziny.

Dlatego też przekazuję stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich i Komisji Ekspertów ds. Przeciwdziałania Bezdomności przy Rzeczniku Praw Obywatelskich, z prośbą o ustosunkowanie się do poruszonych w nich kwestii, w tym także powołania pełnomocnika rządu, którego zadaniem byłoby koordynowanie działań i inicjatyw różnych resortów w obszarze przeciwdziałania bezdomności.

Odnosząc się natomiast do wyrażonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich oczekiwań dotyczących podjęcia działań na rzecz zmiany sytuacji osób bezdomnych, przedstawiam informację o podjętych przez rząd inicjatywach w zakresie realizacji polityki mieszkaniowej państwa.

Polityka mieszkaniowa państwa koncentruje się na tworzeniu rozwiązań, których celem jest doprowadzenie do stworzenia możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przez

indywidualne gospodarstwa domowe, w tym także zabezpieczenia potrzeb osób bezdomnych.

Podstawę prowadzonej obecnie polityki mieszkaniowej stanowi Narodowy Program Mieszkaniowy (NPM), przyjęty 27 września 2016 r. uchwałą Rady Ministrów nr 115/2016 w sprawie przyjęcia Narodowego Programu Mieszkaniowego. Natomiast podstawę działań przyczyniających się do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, zaplanowanych w NPM, stanowi pakiet „Mieszkanie+”. Pakiet ten obejmuje zróżnicowane, ale wzajemnie się uzupełniające rozwiązania służące poprawie dostępności mieszkań, zwłaszcza dla osób o dochodach utrudniających samodzielne nabycie lub wynajęcie mieszkania na zasadach komercyjnych. Prowadzona polityka mieszkaniowa koncentruje się przede wszystkim na sektorze mieszkań na wynajem. Przyjęte rozwiązania wymagają ewaluacji, dlatego też rząd stale podejmuje działania zmierzające do uatrakcyjnienia istniejących rozwiązań, uzupełniając je o nowe propozycje dotyczące mieszkalnictwa.

Efektom ostatnich prac rządu jest procedowany obecnie projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa (druk sejmowy nr 534), zwany dalej projektem ustawy. Projekt ustawy jest obecnie przedmiotem prac parlamentarnych.

Rozwiązania zawarte w ww. projekcie ustawy stanowią tzw. pakiet mieszkaniowy, którego założeniem jest różnorodność rozwiązań dedykowanych zróżnicowanym potrzebom obywateli. Cel projektowanej ustawy jest natomiast jeden – uczynić mieszkania dostępnymi dzięki narzędziom przekazany samorządom i tę dostępność urzeczywistnić na rynku lokalnym.

Odnosząc się do działań podjętych w kierunku zapewnienia mieszkania osobom najuboższym, bezdomnym, a tym samym walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w aspekcie mieszkaniowym wskazuję, że zaproponowane w projekcie ustawy z druku sejmowego nr 534 rozwiązania, przewidują również dalszy rozwój programu budownictwa socjalnego i komunalnego. Program ten realizowany jest od 2007 r. na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń¹. W ramach programu gminy mogą ubiegać się o bezzwrotne finansowe wsparcie z budżetu państwa na tworzenie lokali mieszkalnych, które stanowić będą mieszkaniowy zasób gminy oraz zasobu interwencyjnego (tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń). Przedsięwzięcia, na które gmina może uzyskać dofinansowanie to: budowa budynku, remont lub przebudowa budynku, zmiana sposobu użytkowania budynku, a także kupno lokalu mieszkalnego lub budynku

---

¹ (Dz. U. z 2020 r. poz. 508)

mieszkalnego, w tym kupno połączone z remontem. Wysokość wsparcia waha się obecnie, w zależności od rodzaju przedsięwzięcia, od 20 do 55% kosztów przedsięwzięcia. Program finansowany jest ze środków Funduszu Dopłat (są to środki budżetu państwa), a jego obsługę prowadzi BGK. Wskazuję w tym miejscu, odnosząc się do możliwości uzyskania wsparcia z Funduszu Dopłat na tworzenie (modernizację) zasobu interwencyjnego, że mocą ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw² wprowadzono możliwość uzyskania finansowego wsparcia na dostosowanie istniejących noclegowni, schroniska dla bezdomnych lub ogrzewalni do standardów, o których mowa w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 48a ust. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Odnosząc się natomiast do obecnie procedowanego projektu ustawy wyjaśniam, że przewiduje on przede wszystkim zwiększenie bezzwrotnej pomocy dla gmin, na których to ciąży obowiązek zaspokajania potrzeb mieszkaniowych obywateli. W szczególności przewidziano zwiększone do 80% wsparcie dla budowy i modernizacji mieszkań komunalnych, poprawę warunków mieszkaniowych w istniejących lokalach (poprzez umożliwienie ich remontów). Oznacza to, że finansowe zaangażowanie gminy w tworzenie lokali mieszkalnych dla najuboższych będzie wynosiło jedynie ok. 20% kosztów inwestycji. Podkreślić należy, że program finansuje także tworzenie lokali dedykowanych osobom ze szczególnymi potrzebami, tj. mieszkań chronionych służących wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej. Innym przykładem łączącym wsparcie mieszkaniowe i usługowe jest możliwość przeznaczenia lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy, zgodnie dyspozycją art. 4 ust. 2b ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego³ na wykonywanie innych zadań jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴ oraz ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵.

Projekt ustawy przewiduje także zwiększenie środków, o które mogą ubiegać się gminy i OPP, a po nowelizacji także organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia

---

² (Dz. U. poz. 756)

³ (Dz. U. z 2020 r. poz. 611)

⁴ (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818, 2473)

⁵ (Dz. U. z 2020 r. poz. 821)

24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶ oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego na tworzenie zasobu interwencyjnego, tj. noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewali oraz tymczasowych pomieszczeń. Wysokość bezzwrotnego wsparcia na tworzenie (a także modernizację) zasobu interwencyjnego będzie wynosiła 80% kosztów przedsięwzięcia. Podniesienie bezzwrotnego dofinansowania na tworzenie zarówno lokali mieszkalnych, jak i zasobu interwencyjnego uznać należy za realną pomoc w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Jak już wskazano, projekt ustawy jest na etapie prac parlamentarnych. Po zakończeniu ścieżki legislacyjnej Ministerstwo podejmie działania mające na celu poinformowanie samorządów o zawartych w pakiecie mieszkaniowym propozycjach, aby zachęcić je do skorzystania z zaproponowanych rozwiązań.

Mając na uwadze kwestię powołania pełnomocnika rządu, którego zadaniem byłoby koordynowanie działań i inicjatyw różnych resortów w obszarze przeciwdziałania bezdomności, decyzję o zasadności jego powołania pozostawiam Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej. Ze swojej strony deklaruję współpracę w obszarze wypracowywania i wdrażania nowoczesnych inicjatyw i programów łączących wsparcie mieszkaniowe i usługowe.

Z poważaniem

Z upoważnienia

Olga Semeniuk
Podsekretarz Stanu

[podpisano elektronicznie]

Do wiadomości:

Adam Bodnar – Rzecznik Praw Obywatelskich

Sprawę prowadzi: Agnieszka Słupska

E-mail: agnieszka.slupska@mr.gov.pl

Telefon: 22 522 56 08

---

⁶ (Dz.U. z 2019 r. poz. 688, 1570 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 284)